

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти — Бакалавр

Спеціальність - 201 Агрономія

Освітня програма — Агрономія

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

Скриник Олеся Атанасіївна – кандидат географічних наук,
доцент

skrynyk@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=516>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Програмою дисципліни викладено основні питання агрометеорології, вплив погоди та змін клімату на об'єкти сільськогосподарського виробництва. Розглянуто небезпечні для сільського господарства явища погоди та обґрунтовано заходи боротьби з ними.

Основні завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб сформувати й систематизувати знання студентів про основні закони й поняття, методи та засоби досліджень, які дозволяють виявляти кількісні і якісні зв'язки між ростом, розвитком і формуванням урожайності сільськогосподарських культур та погодними та кліматичними умовами.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей:

Інтегральна компетентність:

✓ Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

З.К.3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

З.К.9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

З.К.11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

Програмні результати навчання:

- Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії;
- Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії;
- Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години лекції/практичні	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
<p>Тема 1. Предмет і завдання агрометеорології та агрометеорологічні спостереження.</p>	2/2	<p>Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття. Знати: теоретичні та практичні розділи агрометеорології, об'єкт і предмет дослідження агрометеорології. Вміти: проводити агрометеорологічні спостереження згідно з вимогами щодо їх виконання. Аналізувати: результати агрометеорологічних спостережень. Розуміти важливість проведення агрометеорологічних спостережень і зв'язок комплексу характеристик погоди з об'єктами сільськогосподарського виробництва Застосовувати отримані результати спостережень для виявлення впливу погодно-кліматичних умов на сільськогосподарське виробництво.</p>	<p>Здача практичної роботи №1 в elearn</p>	25
<p>Тема 2. Атмосфера, її склад, будова та основні властивості.</p>	2/2	<p>Знати поняття та значення атмосфери, газовий склад приземного шару атмосфери та ґрунтового повітря. Вміти розрізняти методи дослідження атмосфери. Аналізувати зміну основних метеорологічних величин зі зміною висоти атмосфери. Розуміти будову приладів та методику проведення спостереження за атмосферою. Розрізняти основні властивості атмосфери. Володіти на операційному рівні методами</p>	<p>Задача практичної роботи №2 в elearn</p>	25

		спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.		
Самостійна робота				25
Тестування				25
Разом за модуль 1				100
Тема 3. Сонячна радіація та її значення для сільськогосподарського виробництва.	2/2	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття. Знати складові радіаційного балансу, будову приладів, які використовуються для вимірювання елементів сонячної радіації. Вміти розв'язувати практичні задачі по визначенню елементів сонячної радіації. Аналізувати світлові ресурси вегетаційного періоду. Розуміти біологічне значення спектрального складу сонячної радіації, інтенсивності та тривалості освітлення для сільськогосподарських культур. Застосовувати інформацію про закономірності розподілу тривалості дня на земній кулі щодо підбору сільськогосподарських культур.	Здача практичної роботи №3 в elearn	10
Тема 4. Термічний режим ґрунту.	2/2	Знати теплофізичні властивості ґрунту та закономірності розподілу тепла у ґрунті (закони Фур'є). Вміти проводити вимірювання температури ґрунту. Аналізувати вплив температури ґрунту на строки сівби, швидкість проростання насіння, ріст кореневої системи, надходження поживних речовин у рослини, швидкість розвитку шкідників та хвороб сільськогосподарських культур. Розуміти залежність температури ґрунту від рельєфу, рослинності,	Здача практичної роботи №4	10

		снігового покриву, вологості та способів обробітку ґрунту Застосовувати методи регулювання температурного режиму ґрунту для потреб сільськогосподарського виробництва.		
Тема 5. Температурний режим повітря	2/2	Знати основні характеристики термічного режиму повітря. Вміти визначати основні показники потреби рослин у теплі та умов теплозабезпечення території. Аналізувати температурний режим у посівах, садах, закритому ґрунті з метою його регулювання. Розуміти важливість значення урахування температурного режиму повітря в сільськогосподарському виробництві. Розрізняти методи визначення біологічного нуля розвитку рослин. Застосовувати дані про вплив температуру ґрунту на строки сівби, швидкість проростання насіння, ріст кореневої системи, надходження поживних речовин у рослини, швидкість розвитку шкідників та хвороб сільськогосподарських культур. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.	Здача практичної роботи №5 в elearn	10
Тема 6. Вода в атмосфері.	2/2	Знати основні характеристики вологості повітря та методи визначення вологості. Розрізняти методи визначення вологості повітря. Застосовувати сучасні методи визначення випаровування та його регулювання.	Здача практичної роботи №6 в elearn	10
Тема 7. Ґрунтова волога, методи її визначення. Агрогідрологічні характеристики ґрунту.	2/2	Знати основні характеристики вологості ґрунту. Вміти визначати основні агрометеорологічні показники потреби рослин у воді. Аналізувати агрогідрологічні характеристики ґрунту та продуктивні запаси вологи в ґрунті, водний баланс поля та його складових.	Здача практичної роботи №7 в elearn	10

		<p>Розуміти важливість агротехнічних методів регулювання водного режиму поля.</p> <p>Розрізняти методи визначення вологості ґрунту.</p> <p>Застосовувати дані про динаміку запасів продуктивної вологи в різних ґрунтово-кліматичних зонах України при оцінюванні забезпеченості рослин вологою.</p>		
<p>Тема 8. Хмари, їх утворення, класифікація. Опади, їх класифікація.</p>	2/2	<p>Знати класифікацію хмар та опадів, способи їх утворення.</p> <p>Вміти проводити заміри приладами, які використовуються для вимірювання атмосферних опадів.</p> <p>Аналізувати ефективність атмосферних опадів у формуванні запасів вологи у ґрунті.</p> <p>Розуміти значення снігового покриву для перезимівлі сільськогосподарських культур і накопичення вологи в ґрунті.</p> <p>Розрізняти види хмар за ярусами та формами.</p>	Здача практичної роботи №7 в elearn	10
<p>Тема 9. Атмосферний тиск. Циркуляція атмосфери. Вітер та способи його врахування у сільськогосподарському виробництві.</p>	2/2	<p>Знати суть вертикального та горизонтального баричного градієнта та характеристик вітру.</p> <p>Вміти вимірювати атмосферний тиск і характеристики вітру.</p> <p>Аналізувати діаграму роза вітрів виявляючи найпоширеніші напрямки вітру.</p> <p>Розуміти значення снігового покриву для перезимівлі сільськогосподарських культур і накопичення вологи в ґрунті.</p> <p>Розрізняти види хмар за ярусами та формами.</p> <p>Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.</p>	Здача практичної роботи №9 в elearn	10
<p>Тема 10. Небезпечні для сільського господарства метеорологічні явища.</p>	2/2	<p>Знати суть небезпечних для сільського господарства агрометеорологічних явищ.</p> <p>Вміти класифікувати сільськогосподарські культури за стійкістю до заморозків.</p> <p>Аналізувати Вплив рельєфу та місцевих умов на інтенсивність і тривалість заморозків, посух та суховіїв.</p>	Здача практичної роботи №10 в elearn	10

		<p>Розуміти важливість оцінки умов перезимівлі рослин та спостереження за станом культур що зимують.</p> <p>Розрізняти сучасні методи боротьби з небезпечними явищами теплого та холодного періодів.</p> <p>Застосовувати технологічні заходи боротьби із небезпечними явищами у період перезимівлі сільськогосподарських культур.</p>		
Самостійна робота 2				10
Тестування 2				10
Разом за модуль 2				100
<p>Тема 11. Кліматична система. Основні кліматотвірні чинники. Класифікація кліматів Землі.</p>	2/2	<p>Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.</p> <p>Знати поняття про клімат і кліматичну систему Землі.</p> <p>Аналізувати вплив кліматоутворювальних чинників.</p> <p>Розуміти суть основних кліматичних характеристик.</p> <p>Розрізняти особливості морського та континентального типів клімату.</p> <p>Застосовувати методи оцінювання клімату для агрокліматичної характеристики конкретної території.</p>	Здача практичної роботи №11 в elearn	10
<p>Тема 12. Зміни клімату та їх вплив на природні й антропогенні системи.</p>	2/2	<p>Знати ознаки різних типів клімату минулого.</p> <p>Розрізняти зміни та коливання клімату.</p> <p>Розуміти глобальні еколого-кліматичні проблеми.</p> <p>Аналізувати вплив людини на клімат: навмисний регуляторний і ненавмисний.</p> <p>Застосовувати прогностичні оцінки зміни властивостей екосистем на різних континентах в умовах потепління клімату та їх соціально-економічні ефекти.</p>	Здача практичної роботи №12 в elearn	10
<p>Тема 13. Клімат України. Агрокліматичне</p>	2/2	<p>Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.</p>	Здача практичної роботи №13 в elearn	10

районування України.		<p>Знати особливості кліматичних зон України, агрокліматичні показники та методи їх визначення.</p> <p>Розрізняти агрокліматичні ресурси України та шляхи їх раціонального використання.</p> <p>Аналізувати вплив клімату на поширення шкідників і хвороб сільськогосподарських культур.</p> <p>Застосовувати методи опрацювання та напрямки використання агрокліматичної інформації для забезпечення потреб сільськогосподарського виробництва.</p>		
<p>Тема 14 Принципи і методи сільськогосподарської оцінки клімату. Агрокліматичні умови і ресурси.</p>	2/2	<p>Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обов'язки, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.</p> <p>Знати Агрокліматичні показники та методи їх визначення.</p> <p>Класифікувати рослини за їх вимогою до кліматичних умов.</p> <p>Розуміти відмінності у мікрокліматі, фітокліматі, кліматі ґрунту, їх формування.</p> <p>Аналізувати вплив клімату на поширення шкідників і хвороб сільськогосподарських культур.</p> <p>Складати агрокліматичну характеристику території господарства.</p> <p>Застосовувати методи опрацювання та використання агрокліматичної інформації для забезпечення потреб сільськогосподарського виробництва.</p>	Здача практичної роботи №14 в elearn	10
<p>Тема 15. Агrometeorologічні прогнози.</p>	2/2	<p>Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії</p> <p>Знати наукові основи, види і методи агrometeorologічних прогнозів.</p> <p>Розрізняти прогнози теплозабезпечення вегетаційного періоду, термінів початку польових робіт, настання фаз розвитку сільськогосподарських культур, умов перезимівлі озимих культур, запасів продуктивної вологи у ґрунті, забезпечення теплом</p>	Здача практичної роботи №15 в elearn	10

	<p>вегетаційного періоду, появи хвороб, шкідників, бур'янів.</p> <p>Аналізувати методи прогнозування урожаю сільськогосподарських культур та його якості.</p> <p>Застосовувати агрометеорологічні прогнози для обслуговування сільськогосподарського виробництва в Україні.</p>	
Самостійна робота 3		20
Тестування 3		30
Разом за модуль 3		100
Всього за 1 семестр		70
Екзамен		30
Всього за курс		100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Основи агрометеорології: Підручник / Польовий А.М., Божко Л.Ю., Вольвач О.В.; Одеський державний екологічний університет – Одеса: Видництво ТЕС, 2018. – 250с.
2. Примак І.Д. Сільськогосподарська метеорологія і кліматологія / І.Д. Примак, А.М. Польовий, І.П. Гамалій; за ред. І. Д. Примака. - Біла Церква: Білоцерківський держ. аграр. ун-т, 2018. - 488 с.
3. Польовий А.М., Божко Л.Ю., Адаменко Т.І. Агрометеорологічні прогнози. Підручник. Одеса, ТЕС, 2017.-508 с
4. Agro-Climatology: Advances and Challenges T.N. Balasubramanian, R. Jagannathan, V. Geethalakshmi · 2022

Додаткова література:

1. [Паламарчук Л.В., Шевченко О.Г. Метеорологічні прилади та вимірювання: Навчальний посібник. – К.: Видавництво “Інтерконтиненталь-Україна”, 2019. – 123 с.](#)
2. [Щербань І. М. Основи агрометеорології: Навчальний посібник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2011. – 223 с.](#)

Інтернет ресурси

- ✚ Національний центр атмосферних досліджень <http://gisclimatechange.ucar.edu/>
- ✚ Національне управління океанічних і атмосферних досліджень [Homepage | National Oceanic and Atmospheric Administration \(noaa.gov\)](#)
- ✚ Український гідрометеорологічний інститут <https://uhmi.org.ua/>
- ✚ Програма геоінформаційних систем <https://gis.ucar.edu/>
- ✚ Секретаріат Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу www.unfccc.int
- ✚ Всесвітня метеорологічна організація www.wmo.ch
- ✚ Міжурядова група експертів з питань змін клімату www.ipcc.ch
- ✚ Бібліотека Агентства США по дослідженню атмосфери й океану, широкий спектр матеріалів і даних про зміни клімату www.lib.noaa.gov